

PORTRÉT: Vladimír Smékal označuje Čechy za romantické pragmatiky

Rozhovory, názory (<http://moravskéhospodarstvi.cz/article/category/rozhovory-nazory/>)

6. 4. 2016

0

(http://moravskéhospodarstvi.cz/wp-content/uploads/2016/04/DSC_1050.jpg)

Vladimír Smékal s manželkou Emou. FOTO: Anna Pecková

V rubrice Portrét představuje náš redaktor Kristián Chalupa zajímavé osobnosti z Moravy. Dnes Vás seznámí s psychologem a emeritním profesorem Masarykovy univerzity Vladimírem Smékalem.

S předním evropským psychologem Vladimírem Smékalem, který pochází z Nového Jičína, a jsme tedy krajané, jsem se dost sblížil ke konci studia psychologie na přelomu 70. a 80. let. Po absolvování fakulty jsme se vyloženě skamarádili, čehož si velmi vážím. Občas jsme se i navzájem navštěvovali s manželkami. Paradoxní bylo to, že Vladimír

řakuitě vůbec nechali.

Přibližně od druhé poloviny roku 1986 nastal ale jistý zlom. Gorbačovovy reformy a celkové uvolnění poměrů v Sovětském svazu přineslo Vladimírovi pozvánky od ruských kolegů na přednášky a konference do Moskvy. Vždy mi nadšeně říkal, že se jezdí do Moskvy nadýchat svobodného vzduchu. U nás ještě Jakeš a jemu podobní drželi zdánlivě vše pevně v rukou.

Někdy na jaře 1988 jsem při jednom setkání Vladimírovi řekl, že komunisti u nás brzy skončí, Havel bude zvolen prezidentem a „ty, Vladimíre, se staneš vedoucím katedry psychologie na filozofické fakultě“. Smékal byl ale v tomto směru dost skeptický a tvářil se nevěřícně. Proto jsem jej vyzval k sázce o litr domácí slivovice, že přibližně do roka komunistický režim padne a díky tomu nastane i tato důležitá personální obměna ve vedení státu a také katedry psychologie Filozofické fakulty na tehdejší Univerzitě J. E. Purkyně v Brně. Sázku jsme uzavřeli a já ještě zdůraznil, že i když jsem jeho žák a zkoušel mne u státnic, budu výhru nekompromisně vyžadovat. Nebylo to třeba. Vladimír Smékal, který se později skutečně stal profesorem, mi v únoru roku 1990 přinesl domů do bytu v Jaselské ulici litr slivovice. Václav Havel byl v té době více než měsíc československým prezidentem a Smékal několik dnů vedoucím katedry psychologie na brněnské Filozofické fakultě UJEP.

O lidské povaze

Psycholog, filozof a křesťanský myslitel Vladimír Smékal, který jako vysokoškolský učitel působí od roku 1958, napsal více než 200 studií a je autorem či spoluautorem dalších publikací. V roce 2002 vydal obsáhlou monografii „Pozvání do psychologie osobnosti“ s podtitulem „Člověk v zrcadle vědomí a jednání“. V jiné, dvoustetstránkové publikaci s názvem „O lidské povaze“ (Cesta, 2005) profesor Smékal v eseji O české národní povaze na straně 66 píše: „V r. 1991 jsem se zúčastnil ve švédském Malmö mezinárodní konference o přípravě učitelů na výchovu žáků pro život ve 21. století. Jeden večer jsme seděli pohromadě – zástupci několika národů světa. Byla tam Australanka, dva Číňané, Ind, Keňan, Etiopan, Argentinec, Kanadčan, Švédové a další. Anglický zástupce nás vyzval, abychom každý pár slovy charakterizovali svůj národ. Když přišla řada na mně, řekl jsem spontánně: Češi jsou romantičtí pragmatici. Tato poněkud paradoxní charakteristika přítomné udivila a žádali vysvětlení. Byl jsem pod vlivem nadšení z konce nehybnosti a z příchodu svobody, které tehdy ještě u nás i ve světě doznávalo. Vysvětloval jsem přítomným, že Češi se do každé šance, kterou dějiny přinášejí, pouštějí s obrovským nadšením a nasazením, ale jakmile nastanou všední dny nebo

a politiku, kteří si toto nebezpečí naší povahy uvědomují a začínají se probouzet.“

Můj přítel profesor Smékal kromě toho, že v jedenaosmdesáti letech přednáší na Fakultě sociálních studií brněnské Masarykovy univerzity a také pro veřejnost, pracuje na knížce o psychologii duchovního života. V této knize se podle vlastních slov pokouší vyjádřit, jaké vlastnosti osobnosti ovlivňují přijetí nebo odmítnutí víry v existenci duchovního života a Boha, a jak naše povaha působí na způsob, jakým víru vyjadřujeme ve vztahu k Bohu a ve vztahu k lidem a životu. V návaznosti na svou populární knížku *Víš, jak žít?* (nakl. Cesta, 2006) dokončuje knížečku *Víš, proč žít?* Smékal zde populárním způsobem objasňuje Franklovo pojetí smyslu života v komentáři věty „Žijeme-li poctivě a opravdově, žijeme proto, abychom po sobě zanechali dobrou stopu“. Vysvětluje, že vědec svými výzkumy a objevy, umělec svou tvorbou, řemeslník svými výtvary a běžný člověk svým laskavým a srdečným přístupem k lidem.

Kristián Chalupa – Osobnosti, lidé a podlidé

(http://moravskéhospodarstvi.cz/wp-content/uploads/2016/01/img_439061_main.jpg)Externí redaktor Moravského hospodářství Kristián Chalupa napsal knihu s názvem *Osobnosti, lidé a podlidé*, v níž vážně, ale i se svým typickým humorem popisuje setkání, debaty či postřehy o zajímavých lidech.

Mezi asi šesti desítkami osob najde čtenář netradiční portréty Emila Zátopka, Zdeny Mašínové, Karla Kryla, Václava Havla, Petra Oslzlého, Imricha Flassika, Stanislava Devátého, Bolka Polívky, Miloše Zemana, Karla Gotta, Zdeňka Rotrekla, Jiřího Kekrta, Ivana Diviše, Zdeňka Mlynáře. V knize je například i fiktivní rozhovor s V. I. Leninem.